

**Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkındaki
5539 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası ve Nafia ve Bütçe encü-
menleri mazbataları (1/725)**

T. C.

Başvekâlet

31 . XII . 1953

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/2694, 6/3793

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanuna ek olarak Bayındırlık Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 17 . 12 . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyihaları ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE LÂYİHASI

Karayolları ağlarının; her memleketin iktisadi bünyesini besliyen kan ve can damarları olduğu artık her türlü şüphenin dışında bir realitedir. Bir memleketin iktisadi bünyesinin gelişmesi de muhakkak ki, karayolları inkişafına bağlıdır.

Yol ve nakil vasıtası; yekdiğerinin mütemmimi olan iki faktörü teşkil ettiğine göre, karayollarımızın inkişafı nispetinde, bu yollardan istifade eden çeşitli nakil vasıtalarının tezayüdü normal bir seyirle daima ilerleyecektir. Ancak :

Karayollarımızın mütemadi ve mütevali inkişafına mütenazır olarak miktar ve çeşitleri tezayüt eden nakil vasıtalarının, bu inkişaftan doğma ortaya attığı yeni bir problem mevcuttur ki, o da (Trafik Emniyeti) mevzuudur. Bu mevzu ise kısaca vatandaşların «can ve mal» sigortasıdır.

Son yılların bu mevzua ait istatistiklerinin tetkiki, trafik kazalarını, ehemmiyetle incelemeye tâbi tutmak ihtiyacını belirtmiş ve alâkahlarca uzun etüd ve çalışmalar neticesi olarak her ileri memlekette olduğu gibi, yurdumuza şâmil olmak üzere B. M. Meclisince 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanunu kabul edilmiş ve 18 . V . 1953 tarihinde neşredilmiştir.

Bu kanunla; karayollarımızda seyreden çeşitli nakil vasıtalarımızın her gün yapageldikleri trafik kazalarında vukua gelen can ve mal kayıplarıyla yurt dışında imal edilmeleri dolayısıyla hasara uğrıyan vasıta bedellerinin döviz olarak boşuna yurt dışına akması asgari bir hadde indirilecektir.

Trafik emniyeti mevzuunun diğer bir gayesi de, teknik disiplin ve daimî murakabe ile trafik kazalarını asgari bir hadde düşürmek ve karayollarımızdaki trafik işletmesini iktisadi bir prensibe bağlamaktır.

Bunların tahassülüne imkân vermek maksat ve gayesile kabul edilmiş bulunan Trafik Kanunu Karayolları teşkilâtına bu mevzuda yepyeni vazifeler ve mesuliyetler tahmil etmektedir. Bu vazife ve mesuliyetlerin başında (Trafik Kanununun tatbikatında zabıta ile iş birliği yapmak, zabıtayı teknik bakımından tenvir ve takviye etmek, merkez ve vilâyet trafik komisyonlarıyla, nakil vasıtalarının fennî muayeneleri, şoför ve sürücülerinin ehliyet imtihanlarını yapmak üzere (Muayene ve imtihan) komisyonlarının bütün teknik vazifelerini deruhde etmek, nakil vasıtalarının fennî

muayenesini yapmak ve hamulesini kontrol etmek için tesisler kurmak ve işletmek, şehir içlerinden ve dışlarından geçen bilûmum Devlet yollarıyla, bu yolları kat'eden diğer yollara konacak trafik emniyeti tesislerini yapmak ve işletmek, diğer idarelerin yapacakları trafik emniyet tesislerinin, teknik ve ihtiyaca uygun olup olmadığını kontrol etmek, şehir dışında, yol kenarında benzin istasyonu fabrika, tamir atelyesi, lokanta, kahvehane, otel mesken, su arki inşa edeceklere, taş ve tuğla ocağı açacaklara ruhsat vermek ve belediye hudutları dâhilinde akar yakıt deposu, umumi garaj, nakil vasıtası parkı, servis istasyonu, nakil vasıtası kiralama yeri nakil vasıtası veya müteharrik makine tamir ve sökme yerleri, şoför ve sürücü okul ve kursları açılmasına belediyece verilecek ruhsatları kontrol ve vize etmek gibi yeni ve çeşitli vazifeler tahmil edilmiştir; bu çeşitli hizmetlerin ifası için gerekli teknik personele ihtiyaç olduğu aşikârdır.

Bu geniş çaptaki hizmetlerin, kanunun ruhuna uygun ve teknik bir şekilde karşılanması bugünkü mevcut Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri kanunu ile maddeten imkânsız olup, esasen kadro müsaadesizliği yüzünden bu işleri fiilen başarmak mümkün değildir. Bu maksatla, Genel Müdürlük Kuruluş ve Görevleri hakkındaki kanunda yapılması gereken tadilat esas olmak üzere bir kanun tasarısı teklifi zaruri bulunmuştur.

Karayolları Trafik Kanununda ihtiva edilen hizmetlere mukabil esasen Hazineye yeni gelir membaları da temin edilmiş bulunduğu göre Hazineye munzam ve karşılıksız bir külfet de tahmil edilmemiş olacağından mevzu bahis kadro ve teşkilât masrafları Hazineye bu maksatla girecek varıdattan karşılanmış olacaktır.

Karayolları Genel Müdürlüğü sözü geçen kanunla, kendisine tahmil edilen bu yeni vazifeleri, Merkezde bu gaye için kurulması temin edilen (Trafik Fen Heyeti) Müdürlüğünün, Merkez ve Taşra Teşkilâtına dâhil teknisiyen ve personeli vasıtasıyla yapılacaktır.

Nafia Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Nafia Encümeni

Esas No : 1/725

Karar No : 12

16 . II . 1954

Yüksek Reisliğe

4 . I . 1954 tarihinde komisyonumuza havale edilen, «Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 5539 sayılı Kanuna ek kanun lâyhıası», Hükümet mümessillerinin iştirakiyle müzakere edildi.

Netice : 6085 sayılı Kanunun hükümlerinin tatbikını sağlayacak olan teşkilât kanunlarından birisi bulunan Karayolları Umum Müdürlüğü Teşkilâtına eklenecek olan ilişik kadroya şiddetle ihtiyaç vardır.

Yalnız kurulacak Trafik kadrosunun lâalet-tayin teknik elemandan teşekkül etmesi ve bu hususta ihtisası olmayan Y. mühendis, Y. mimar, mühendis ve Mimarlardan terekübetmesi doğru olmayacağı düşüncesiyle cetvelde bazı değişiklikler yapılmış, ancak Trafik işlerini yürütecek trafik veya makina mühendisi bulunmadığı takdirde bilmeceburiyet diğer meslek erbabının alınması uygun görülerek kadro cetveli buna göre

re tanzim edilmiştir.

1 ve 2 nei maddeler kanun tekniğine uygun olması ve tatbikatta kolaylık sağlaması bakımından bâzı tadillerle, 3 ve 4 neü maddeler aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Reisliğe sunulur.

Bayındırlık Komisyonu

Reis ve bu rapor sözcüsü

G. Anteb

S. Kuranel

Çanakkale

B. Enüstün

İmzada bulunamadı

Malatya

N. Ocakcıoğlu

Rize

M. F. Mete

İmzada bulunamadı

Kâtip

Denizli

Baha Akşit

Çoruh

M. Bumin

Niğde

A. Doğanay

Urfa

H. Oral

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/725
Karar No. 171

8. III. 1954

Yüksek Reisliğe

5539 sayılı Karayolları Umum Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanuna ek olarak Nafia Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 31. XII. 1953 tarihli ve 6/3793 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâ-yihası Nafia Encümeni mazbatası ile birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâ-yihası, esbabı mucibesinde de tafsi-len arz ve izah edildiği üzere ahiren kabul olu-nan Trafik Kanununun Karayolları Umum Mü-dürlüğüne tahmil ettiği vazifeleri ifa etmek üze-re merkezde kurulacak «Trafik fen heyeti» ile illerde vazifelendirilecek mühendislere ait kad-roların 5539 sayılı Karayolları Umum Müdür-lüğü Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanuna merbut (1) sayılı cetvele ilâvesini istihdaf et-mektedir.

Kanun lâ-yihası encümenimizce de yerinde görülerek maddelerin görüşülmesine geçilmiş 1 ve 2 nci maddeler merbutu cetvel ile birlikte Hükümetin teklifi veçhile aynen 3 ve 4 ncü mad-deleri ise şeklen değiştirilmek suretiyle kabul

edilmiştir.

Lâ-yiha, tercihan ve müstacelen görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edil-mek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

	Bu mazbata muharriri	Kâtip
Reis	Konya	Siird
Rize	M. A. Ülgen	B. Erden
İ. Akçal	Ankara	Diyarbakır
	M. Ete	M. Ekinci
	Eskişehir	Kırklareli
	A. Potuoğlu	Ş. Bakay
	İmzada bulunamadı	
Kastamonu	Kırşehir	Konya
H. Türe	R. Özdeş	R. Birand
	Ordu	Rize
	R. Aksoy	O. Kavrakoğlu
	İmzada bulunamadı	
Siird	Trabzon	Elâzığ
M. D. Süalp	S. F. Kalaycıoğlu	Ö. F. Sanaç
	İmzada bulunamadı	
	İstanbul	Antalya
	S. Oran	A. Sarıoğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanuna ek kanun lâiyhası

MADDE 1. — Karayolları Genel Müdürlüğü merkez teşkilâtına Trafik Fen Heyeti Müdürlüğü ilâve edilmiştir.

MADDE 2. — 11 . II . 1950 tarih ve 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanunda mevcut (1) sayılı cetvele, bu kanuna bağlı cetvelde gösterilen kadrolar ilâve edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun, 1 . 3 . 1954 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

Başvekil

A. Menderes
Devlet Vekili

Devlet Vekili

C. Yardımcı
Adalet Vekili

O. Ş. Çiçekdağ
Milli Savuma Vekili

K. Yılmaz
İçişleri Vekili
ve Dışişleri V. V.

E. Menderes
Dışişleri Vekili

Maliye Vekili
H. Polatkan
Millî Eğitim Vekili

R. S. Burçak
Bayındırlık Vekili

K. Zeytinoğlu
Ekonomi ve Ticaret Vekili
F. Çelikbaş

NAFIA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanuna ek kanun lâiyhası

MADDE 1. — Karayolları Genel Müdürlüğü merkez teşkilâtına 6085 sayılı Kanun gereğince Trafik Fen müdürlüğü ilâve edilmiştir.

MADDE 2. — 5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkındaki kanunda mevcut (1) sayılı cetvele, bu kanuna bağlı cetvelde gösterilen kadrolar ilâve edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sağlık ve So. Yardım Vekili

Dr. E. H. Üstüncü

G. ve Tekel Vekili

E. Kalafat

Tarım Vekili

N. Ökmen

Ulaştırma Vekili

Y. Üresin

Çalışma Vekili

II. Erkmen

İşletmeler Vekili

Sıtkı Yırcalı

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

5539 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanuna ek kanun lâiyhası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Hükümetin teklifine bağlı

CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
<i>Merkez kısmı</i>							
4	Fen heyeti müdürü (Y. Müh. Müh. (İhtisas Mev.))	1	90	7	Y. Müh. veya Fen Me. İstatistikçi ve iktisatçı	2	60
5	Fen heyeti müdür yard. (Y. Müh. Müh.) (İht. Mev.)	1	80	8	Servis muamelât şefi	1	50
5	Y. Müh. Müh. veya istatistikçi	3	80	8	Memur	2	50
6	Y. Müh. Müh. veya Fen Me. İstatistikçi ve iktisatçı	2	70	9	»	3	40
				<i>İller kısmı</i>			
				5	Y. Müh. Müh. veya fen memuru	12	80

Nafia Encümeninin değiştirilmesine bağlı

CETVEL

<i>Merkez kısmı</i>							
4	Fen heyeti müdürü (Y. Trafik veya Y. Makina Müh. Müh.) veya (Y. Müh. Müh.) ihtisas mevki.	1	90	7	tikçi veya iktisatçı (Y. Trafik Müh. Y. Makina Müh. Müh. fen memuru, istatistikçi veya iktisatçı)	2	70
5	Fen heyeti yardımcısı. (Y. Trafik Müh. veya Y. Makina Müh.) ihtisas mevki.	1	80	8	(Servis muamelât şefi)	1	50
5	(Y. Trafik veya Y. Makina Müh.) Müh. veya istatistikçi	3	80	8	Memur	2	50
6	(Y. Trafik Müh. Y. Makina Müh. Müh. fen memuru, istatistikçi veya iktisatçı)	2	70	9	»	3	40
				<i>İller kısmı</i>			
				5	(Y. Trafik Müh. Y. Makina Müh. Y. Müh. veya Müh.)	12	80

Bütçe Encümeninin değiştirilmesine bağlı cetvel

Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.